

**การบริหารจัดการพลาสติกที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
ของประชาชนในตลาดสดบริเวณของเทศบาลตำบลกบินทร์
จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อช่วยบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิด
ของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)
Circular Economy-Based Management of Plastics Used in Daily Life among
People in Boribun Fresh Market under the Supervision of Kabin Sub-district
Municipality, Prachinburi Province for Plastic Waste Reduction**

ธัญสุดา อรรถพิจารณ์
Thansuda Attapichan

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในตลาดสดบริเวณของเทศบาลตำบลกบินทร์ จังหวัดปราจีนบุรี ที่มีผลต่อการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (2) เพื่อศึกษาการจัดการจัดการพลาสติกแต่ละประเภทที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนในตลาดสดบริเวณของเทศบาลตำบลกบินทร์ จังหวัดปราจีนบุรี (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารจัดการพลาสติกที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนในตลาดสดบริเวณของเทศบาลตำบลกบินทร์ จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อช่วยบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่มาซื้อขายในตลาดสดบริเวณ โดยเลือกให้ครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.862 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า (1) เพศของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ส่วนอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การรู้จักเศรษฐกิจหมุนเวียน และความคิดเห็นในการใช้พลาสติกที่แตกต่างกันส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่แตกต่างกัน และความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกข้อ ซึ่งข้อที่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุดคือ ข้อ 8. การลดปริมาณขยะพลาสติกต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทั้งระบบ

ทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ที่นำขยะกลับมารีไซเคิล (2) ประชาชนในตลาดสดบริเวณส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการพลาสติกแต่ละประเภทไม่แตกต่างกันโดยพลาสติกประเภทถุงพลาสติกหิ้วมีการบริหารจัดการแบบ Reduce 295 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8 ประเภทถุงร้อนมีการบริหารจัดการแบบ Reduce 360 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 ประเภทขวดพลาสติกมีการบริหารจัดการแบบ Reduce 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 ประเภทแก้วพลาสติกมีการบริหารจัดการแบบ Reduce 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 และประเภทหลอดพลาสติกมีการบริหารจัดการแบบ Reduce 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3

คำสำคัญ : การบริหารจัดการพลาสติก แนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

ABSTRACT

The objectives of this research were (1) to study personal factors of the people in Boribun fresh market under the supervision of Kabin Sub-district Municipality, Prachinburi Province affecting plastic waste reduction according to the concept of circular economy, (2) to study the management of each category of plastic used in daily life of local people in Boribun fresh market under the supervision of Kabin Sub-district Municipality, Prachinburi Province, and (3) to study the suggestions for circular economy-based plastic management in daily life of local people in in Boribun fresh market under the supervision of Kabin Sub-district Municipality, Prachinburi Province for plastic waste reduction. The sample of this research was 400 people who traded in Boribun fresh market. The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.862. Data collected were then analyzed using statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation as well as analysis of differences of mean and one way analysis of variance with a given statistical significance level of 0.05.

The results of this research indicated as follows: (1) the respondents with different gender had indifferent opinion towards circular economy -based plastic waste reduction. In contrast, the respondents with different age, marital status, educational level, occupation, average monthly income, knowledge of circular economy, and frequency of using different categories of plastics had different opinion towards circular economy -based plastic waste reduction. The respondents strongly agreed with all aspects of circular economy -based plastic waste reduction. An aspect with the highest agreement was Item 8: plastic waste reduction requires the entire cooperation from stakeholders, including manufacturers,

consumers, and waste recycling persons, (2) most of the respondents had indifferent management of each category of plastic waste. The respondents managed plastic handle bags by reduction method (n=295, 73.8 %). Heat plastic bags were managed with reduction method (n= 360 , 90.0%). Plastic bottles were managed with reduction method (n= 141 , 35.3%). Plastic glasses were managed with reduction method (n=166, 41.5%). Lastly, plastic tubes were managed with reduction method (n= 197 , 49.3%).

Keywords : Plastic management, Circular economy concept

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริโภคของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้ดีขึ้น แต่การทำงานของระบบเศรษฐกิจแต่เดิมจนถึงปัจจุบันเป็นแบบเศรษฐกิจเส้นตรงนำทรัพยากรธรรมชาติมาผ่านกระบวนการผลิต ลูกค้านำไปใช้งาน และนำไปทิ้ง จึงทำให้เกิดขยะจำนวนมหาศาลขึ้น ต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่สิ้นสุดเพื่อผลิตของที่ใช้ได้เพียงครั้งเดียว การทิ้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาขยะ โดยแต่ละปีวัสดุที่ย่อยสลายได้ยากอย่างพลาสติก ผลิตขึ้นมาจำนวน 311 ล้านตัน แต่นำไปรีไซเคิลเพียง 5% เท่านั้น ดังนั้นการใช้พลาสติกเพียงหนึ่งแล้วทิ้ง เช่น บรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ จะทำให้โลกต้องสูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงถึง 80 -120 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ในแต่ละปีพลาสติกจำนวน 5-13 ล้านตันไหลลงทะเล และก่อความเสียหายมากมายต่อระบบนิเวศ ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนขึ้นเพื่อเป็นตัวช่วยในการแก้ไขปัญหาของระบบเศรษฐกิจแบบเดิมโดยเน้นการนำกลับมาใช้ใหม่ สร้างคุณค่าใหม่ และหมุนเวียนเป็นวงจรต่อเนื่องโดยไม่เกิดของเสียขึ้น (All Around Plastics. (2561). *เศรษฐกิจหมุนเวียนโอกาสใหม่ของธุรกิจเพื่อความยั่งยืน*. ค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2562, จาก<http://www.allaroundplastics.com/article/sustainability/1898>)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจการบริหารจัดการพลาสติกที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนในตลาดสดบริเวณของเทศบาลตำบลบึงนาราง จังหวัดพิจิตร เพื่อช่วยบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยผลการวิจัยที่ได้นี้จะ เป็นแนวทางในการช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่มีผลต่อการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการพลาสติกแต่ละประเภทที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนในตลาดสดบริเวณของเทศบาลตำบลกบินทร์ จังหวัดปราจีนบุรี
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 การรู้จักเศรษฐกิจหมุนเวียนของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่แตกต่างกันมีผลต่อการบริหารจัดการพลาสติกแต่ละประเภทที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการบริหารจัดการพลาสติกที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนในตลาดสดบริเวณ
2. ขอบเขตด้านประชากร ศึกษากลุ่มประชาชนในตลาดสดบริเวณ จำนวน 400 คน
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน ตุลาคม 2562 – มีนาคม 2563
4. ขอบเขตด้านพื้นที่ ตลาดสดบริเวณ 171 ถนน เจ้าสำอางค์ ตำบล กบินทร์ อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด ปราจีนบุรี 25110

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ฮาลอर्ट ดีคูลย์ (อ้างอิงในบทความของ ปฏิญญา ธรรมเมือง, 2558) ได้กำหนดกระบวนการบริหารไว้เป็น 5 ประการ ดังนี้

การวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงสร้าง และวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผล

การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการกำหนดรูปแบบโครงสร้างจัดระเบียบการทำงานขององค์กรให้เกิดความสะดวกในการมอบหมายงาน กำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) เป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ตั้งแต่การสรรหา คัดเลือก การดูแลรักษา การแต่งตั้ง โยกย้าย การพัฒนาจนกระทั่งพ้นจากการปฏิบัติงาน

การอำนวยการ (Directing) เป็นการใช้ความสามารถชักจูงบุคคลากรให้ปฏิบัติงานและมีความกระตือรือร้นในการทำงานให้ดีที่สุด เพื่อให้องค์กรทำงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

การควบคุม (Controlling) เป็นการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สารัตนะ (อ้างอิงในบทความของ Bemler, 2557) การบริหารจัดการเป็นความรู้ที่เกิดจากการสืบค้นความรู้ใหม่ๆ รวบรวมวิเคราะห์ ประมวลผล ตั้งสมมติฐานและทดสอบสมมติฐาน

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติก

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2544) การบรรเทา คือ การทำให้ทุเลา การลดปริมาณลง เช่น อาการโรคบรรเทาลง, ผ่อนคลายลง, เบาบางลง ปริมาณลดลง

Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573

2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน

2.2 เป้าหมาย

2.2.1) ลด/เลิกใช้พลาสติกเป้าหมาย 7 ประเภท

2.2.2) การนำขยะผลิตภัณฑ์กลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ 100 ภายในปี 2570 และส่วนที่เป็นของเสียจะถูกนำไปกำจัดให้ถูกวิธี ได้แก่ การจัดการขยะพลาสติกด้วยการเผาเป็นพลังงาน

2.3 กรอบแนวคิด

2.3.1) การจัดการพลาสติกตลอดวงจรชีวิต

2.3.2) หลักการ 3R

2.3.3) การมีส่วนร่วมจากภาครัฐและภาคเอกชน

2.3.4) แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

2.3.5) ผู้ผลิตมีส่วนร่วมในการจัดการขยะพลาสติก

(กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). *Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573*. ค้นเมื่อ 05 มกราคม 2563, จาก http://www.pcd.go.th/Info_serv/File/Plastic%20Roadmap.pdf)

3. แนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

เศรษฐกิจหมุนเวียน คือ แนวคิดที่นำทรัพยากรที่ใช้แล้วกลับมาแปรรูปเน้นการนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเป็นประโยชน์ต่อการลดปริมาณขยะ

ข้อดีของการทำเศรษฐกิจหมุนเวียน

3.1 ลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก

3.2 ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3.3 ลดปริมาณของเสีย

3.4 สร้างความมั่นคงด้านทรัพยากร

3.5 ผลักดันทางเศรษฐกิจ

3.6 สร้างโอกาสให้กับธุรกิจใหม่

3.7 สร้างนวัตกรรม

หลักการในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

หลักการที่ 1 การรักษาและเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ประโยชน์สูงสุด ผ่านเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ

หลักการที่ 2 การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยหมุนเวียนวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์
หลักการที่ 3 การรักษาประสิทธิภาพของระบบ

เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเต็มรูปแบบ อาศัยหลักการ 5Rs ดังนี้

Reduce คือ ลดการใช้ Reuse คือ นำกลับมาใช้ใหม่ Recycle คือ นำไปแปรสภาพ
Repair คือ ซ่อมแซม Refurbish คือ นำไปประดิษฐ์

(สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

(2562). *Circular Economy เศรษฐกิจหมุนเวียนที่ทุกคนควรรู้*. ค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2562, จาก
<http://www.mhesi.go.th/main/STBookSeries/BS003CircularEconomy.pdf>)

4. แนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเกี่ยวกับการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติก

สังคมไร้พลาสติกจะเกิดขึ้นจริงต้องมีความตระหนัก ใส่ใจ และลงมือทำเพื่อลดขยะพลาสติก
ควรนำมากำหนดเป็นกฎหมายของประเทศและสังคม โดยภาครัฐต้องมีบทบาทในการกำหนดเป็น
ยุทธศาสตร์พลาสติกและข้อกำหนดในการผลิต ใช้ ลดและรีไซเคิลของอุตสาหกรรมและผู้บริโภค
(ดร.อาจารย์ ถาวรมาศ (2563). *แนวคิด Circular Economy เพื่อก้าวสู่สังคมไร้พลาสติก*. ค้นเมื่อ 8
กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/649153>)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพ็ญนภา เพ็ชรเล็ก (2559) ได้ทำการศึกษา ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่อการ
ใช้พลาสติกในการบริโภคอาหารของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลราชชนนี ตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่อการใช้พลาสติกในการบริโภคอาหาร ผลการวิจัยพบว่า
ความรู้ต่อการใช้พลาสติกในการบริโภคอาหารของนักศึกษา ในแต่ละด้านมีความรู้ที่ถูกต้องของ
ความสะอาดและความปลอดภัยของพลาสติกและการใช้พลาสติกบรรจุอาหารร้อนมากที่สุด จำนวน
152 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 สำหรับทัศนคติของนักศึกษาต่อการใช้พลาสติกบริโภคอาหารอยู่ใน
ระดับดี ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับดีมาก คือการรณรงค์ให้ประชาชนใช้ถุงผ้าแทน
ภาชนะพลาสติก รองลงมาคือการลดการใช้พลาสติกในแต่ละคนทำให้ปริมาณขยะลดลง

กนิษฐา รัตนสินธ (2561) ได้ทำการศึกษา การลดการใช้พลาสติกของประชากรในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาการลดการใช้พลาสติกของประชากรในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา (2) เพื่อศึกษาการลดการใช้พลาสติกจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) เพื่อศึกษา
พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการลดการใช้พลาสติก ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีอายุ และเพศที่
แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการลดการใช้พลาสติก ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อ
การลดการใช้พลาสติก ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภค ด้านการรับรู้อันตรายที่เกิดจากพลาสติก ด้านการ
กำจัด ด้านการรีไซเคิล และด้านการใช้สิ่งทดแทน ส่งผลต่อการลดการใช้พลาสติก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนที่มาซื้อขายในตลาดสดบริเวณ

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร W.G.Cochran ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่มาซื้อขายในตลาดทั้งหมด โดยกำหนดสัดส่วนที่ต้องการ 0.5 ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 5% คำนวณได้ 384.16 หรือ 400 คน โดยสุ่มประชาชนที่มาซื้อขายในตลาดสดบริเวณ

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารพลาสติกแต่ละประเภทในชีวิตประจำวันของประชาชน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติก

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นอื่น ๆ โดยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบความเที่ยงตรง ได้ค่า IOC 1.00 คือ ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงใช้ได้

การทดสอบความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.862 คือ แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นได้มาก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากการตอบแบบสอบถาม

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต บทความวิชาการ และวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ส่วนที่ 1 การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 3 การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.)

5.2 สถิติอ้างอิง (Inference Statistics) สถิติวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova) ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เมื่อพบความแตกต่างจะตรวจสอบเป็นรายคู่ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ตามสูตร LSD

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ พบว่าประชาชนที่มาซื้อขายในตลาดสดบริเวณ ส่วนใหญ่

มีอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 เป็นเพศหญิง จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 มีสถานภาพสมรส จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย/ อาชีพอิสระ จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 30,000 บาท จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 รู้จักเศรษฐกิจหมุนเวียน จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0 และมีความถี่ในการใช้พลาสติกบ่อยมากที่สุด (ทุกวัน) จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการพลาสติกแต่ละประเภทในชีวิตประจำวันของประชาชนในตลาดสดบริเวณ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการพลาสติกประเภทถุงพลาสติกหิ้วแบบ Reduce จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8 พลาสติกประเภทถุงร้อนแบบ Reduce จำนวน 360 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 พลาสติกประเภทขวดพลาสติกแบบ Reduce จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 พลาสติกประเภทขวดพลาสติกแบบ Reduce จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 พลาสติกประเภทหลอดพลาสติกแบบ Reduce จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า ข้อ 1. การรณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกตามห้างสรรพสินค้าและร้านค้าชั้นนำต่างๆ (Reduce) จะช่วยบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกลงได้ โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.8025) ระดับความสำคัญ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 2. ผู้บริโภคเป็นส่วนหนึ่งในการลดปริมาณขยะพลาสติกได้ โดยผลิตขยะในชีวิตประจำวันน้อยลง หรือใช้ทรัพยากรให้เกิดมูลค่าสูงสุด โดยการเลือกใช้บริการจุกู้ภัณฑ์ซ้ำ (Reuse) โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.8675) ระดับความสำคัญ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 3. การจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ การแยกขยะให้ถูกประเภทเพื่อการนำไปรีไซเคิล (Recycle) จะบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกลงได้ โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.8650) ระดับความสำคัญ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 4. การนำสิ่งของที่ยังพอแก้ไขได้มาซ่อมแซม (Repair) เพื่อใช้ใหม่จะช่วยบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกลงได้ โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.6575) ระดับความสำคัญ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 5. การนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นของใช้ใหม่หรือเพิ่มความสวยงาม (Refurbish) จะบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกลงได้ โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.5775) ระดับความสำคัญ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 6. การนำเศรษฐกิจหมุนเวียนเข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการขยะที่ดีขึ้นและช่วยบรรเทาปริมาณขยะได้ดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.8250) ระดับความสำคัญ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 7. การจัดการขยะพลาสติกตามกรอบแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนทำให้เกิดความคุ้มค่าของทรัพยากรและช่วยบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกลงได้ โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.8525) ระดับความสำคัญ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 8. การลดปริมาณขยะพลาสติกต้องได้รับความร่วมมือจาก

ผู้เกี่ยวข้องทั้งระบบ ทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ที่นำขยะกลับมารีไซเคิล โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.8975$) ระดับความสำคัญ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.1 อายุของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่แตกต่างกัน เนื่องจากการทดสอบพบว่า ความคิดเห็น ทั้ง 8 ข้อ มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า อายุของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากนั้นความแตกต่างเป็นรายคู่ (LSD) พบว่า ประชากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.2 เพศของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่แตกต่างกัน เนื่องจากการทดสอบพบว่า ความคิดเห็นมีค่า Sig. 0.188 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า เพศของประชาชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.3 สถานภาพของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนแตกต่างกัน เนื่องจากการทดสอบพบว่า ความคิดเห็นทั้ง 8 ข้อ มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า สถานภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากนั้นความแตกต่างเป็นรายคู่ (LSD) พบว่า ประชากรที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.4 ระดับการศึกษาของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ที่แตกต่างกัน เนื่องจากการทดสอบพบว่า ความคิดเห็น ในข้อที่ 1, 2, 4, 5, 6 และ 7 มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ระดับการศึกษาของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากนั้นทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.5 อาชีพของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกที่แตกต่างกัน เนื่องจากการทดสอบพบว่า ความคิดเห็นในข้อที่ 1, 2, 4, 5, 6 และ 8 มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า อาชีพของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากนั้นทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ประชากรที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกที่แตกต่างกัน เนื่องจากการทดสอบพบว่า

ความคิดเห็นในข้อที่ 1, 2, 4, 6, 7 และ 8 มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากนั้นความแตกต่างเป็นรายคู่ (LSD) พบว่า ประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.7 การรู้จักเศรษฐกิจหมุนเวียนของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกที่ต่างกัน เนื่องจากในการทดสอบพบว่า ความคิดเห็นในข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การรู้จักเศรษฐกิจหมุนเวียนของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากนั้นความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่าประชากรที่มีการรู้จักเศรษฐกิจหมุนเวียนแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.8 ความถี่ในการใช้พลาสติกของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกที่ต่างกัน เนื่องจากในการทดสอบพบว่า ความคิดเห็นในข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ความถี่ในการใช้พลาสติกของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากนั้นทำการทดสอบแสดงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ (LSD) พบว่า ประชากรที่มีความถี่ในการใช้พลาสติกแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 การรู้จักเศรษฐกิจหมุนเวียนของประชาชนในตลาดสดบริเวณที่ต่างกันมีผลต่อการบริหารจัดการพลาสติกแต่ละประเภทที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกัน เนื่องจากในการทดสอบพบว่า การบริหารจัดการพลาสติกประเภทถุงพลาสติกหิ้วและถุงร้อน มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การรู้จักเศรษฐกิจหมุนเวียนของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากนั้นทำการทดสอบแสดงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า การรู้จักเศรษฐกิจหมุนเวียนแตกต่างกัน มีผลต่อการบริหารจัดการพลาสติกแต่ละประเภทที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าเพศที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกตามแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา รัตนสินธ์ ปี 2561 เรื่องการลดการใช้พลาสติกของประชากรในจังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในทุกข้อเช่นกัน ซึ่งสามารถอภิปรายในแต่ละข้อ โดยเรียงลำดับ 1 ถึงลำดับ 3 ได้ ดังนี้

ลำดับ 1. คือข้อ 8. การลดปริมาณขยะพลาสติกต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทั้งระบบ ทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ที่นำขยะกลับมารีไซเคิล ประชาชนในตลาดสดบริบูรณ์มีความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ที่ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.8975$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเกี่ยวกับการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติก หัวข้อการใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนลดปัญหาขยะพลาสติกในแต่ละประเทศของไทยโพสต์ ปี 2562 เรื่อง 7 ประเทศใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนลดปัญหาขยะผลิตพลาสติกที่ยั่งยืน ซึ่งประเทศอินโดนีเซียมีแผนในการลดบรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง โดยร่วมมือกับ 3 กลุ่มคือ ผู้ผลิต ผู้ค้าปลีก และกลุ่มร้านอาหารและโรงแรม และสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติก หัวข้อ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573 ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปี 2562 เรื่อง Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการและทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน

ลำดับ 2. คือข้อ 2. ผู้บริโภคเป็นส่วนหนึ่งในการลดปริมาณขยะพลาสติกได้ โดยผลิตขยะในชีวิตประจำวันน้อยลง หรือใช้ทรัพยากรให้เกิดมูลค่าสูงสุด โดยการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ซ้ำ (Reuse) ประชาชนในตลาดสดบริบูรณ์มีความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ที่ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.8675$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติก หัวข้อนโยบายจัดการพลาสติกในแต่ละประเทศของกรมควบคุมมลพิษ ปี 2562 เรื่องงดแจกถุงพลาสติก 1 ม.ค. 2563 ลดปริมาณขยะ 2.25 แสนตัน/ปี ซึ่งกรมควบคุมมลพิษจะเร่งจัดทำกฎหมายเพื่อใช้ในการบริหารจัดการขยะพลาสติก โดยการทบทวน ปรับปรุง (ร่าง) พ.ร.บ.ส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป คาดว่าจะทำให้ปริมาณขยะถุงพลาสติกหูลดลง 45,000 ล้านใบต่อปี ส่งผลให้ปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดลดลง 225,000 ตันต่อปี หน่วยงานภาครัฐประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยได้ 340 ล้านบาทต่อปี ประหยัดพื้นที่รองรับและกำจัดขยะมูลฝอยในการฝังกลบได้ประมาณ 616 ไร่

ลำดับ 3. คือข้อ 3. การจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ การแยกขยะให้ถูกประเภทเพื่อนำไปรีไซเคิล (Recycle) จะบรรเทาปริมาณขยะพลาสติกลงได้ ประชาชนในตลาดสดบริบูรณ์มีความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ที่ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.8650$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเกี่ยวกับการบรรเทาปริมาณขยะพลาสติก หัวข้อการใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนลดปัญหาขยะพลาสติกในแต่ละประเทศของไทยโพสต์ ปี 2562 เรื่อง 7 ประเทศใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนลดปัญหาขยะผลิตพลาสติกที่ยั่งยืน ซึ่งสหภาพยุโรปได้ให้ความสำคัญกับปัญหาขยะพลาสติก มีจุดหมายคือลดขยะพลาสติก โดยมียุทธศาสตร์ยุโรปเพื่อพลาสติกในเศรษฐกิจหมุนเวียนพร้อมแผนปฏิบัติการใหม่ที่กำหนดว่าภายในปี 2573 และบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติกในตลาด EU จะต้องนำไปรีไซเคิลได้ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

1. การลดใช้ (Reduce) พลาสติกเป็นการประหยัดและดีต่อโลก
2. เราควรทำตามคำณรงค์กันอย่างเคร่งครัด
3. เทศบาลควรมีถังขยะแต่ละประเภทและให้ความรู้เรื่องประเภทของขยะ
4. ผู้ผลิตควรหาวิธีผลิตพลาสติกย่อยสลายได้ง่ายควบคู่ไปกับการแจกถุงพลาสติก

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา รัตนสินธ (2561). *การลดการใช้พลาสติกของประชากรในจังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานวิจัยสาขา การตลาด คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). *Roadmap การจัดการ ขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573*. ค้นเมื่อ 05 มกราคม 2563, จาก http://www.pcd.go.th/Info_serv/File/Plastic%20Roadmap.pdf
- ดร.อาจารย์ ถาวรมาศ (2563). *แนวคิด Circular Economy เพื่อก้าวสู่สังคมไร้พลาสติก*. ค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/649153>
- ปริญญญา ธรรมเมือง. (2558). *แนวความคิดทางการบริหารของ ฮาร์โรลด์ ดี คูนต์ซ์ (Harold D. Koontz)*. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.thaiall.com/blog/burin/7058>
- เพ็ญญา เพ็ชรเล็ก (2559). *ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่อการใช้พลาสติกในการบริโภคอาหาร ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลราชชนนี ตรัง*. งานวิจัยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง, จังหวัดตรัง
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). *Circular Economy เศรษฐกิจหมุนเวียนที่ทุกคนควรรู้*. ค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2562, จาก <http://www.mhesi.go.th/main/STBookSeries/BS003CircularEconomy.pdf>
- All Around Plastics. (2561). *เศรษฐกิจหมุนเวียน – โอกาสใหม่ของธุรกิจเพื่อความยั่งยืน*. ค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.allaroundplastics.com/article/sustainability/1898>
- BEMLER. (2557). *แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ*. ค้นเมื่อ 05 มกราคม 2563, จาก <https://bemler.wordpress.com/2014/04/17/แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ>